

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. Thomæ Tamburini Societatis Iesu Siculi
Caltanisettensis, In Alma Vniversitate nobilis Civitatis
Messanæ, Theologiæ Primarij Professoris. Explicatio
Decalogi Duabus distincta partibus**

In qua omnes ferè conscientiæ casus, ad decem Præcepta pertinentes,
mira brevitæte, claritate, & quantum licet, benignitate declarantur

Continens sex Libros posteriores in Decalogum, id est, expositionem
præceptorum secundæ tabulæ

Tamburini, Tommaso

Monachii, Anno M.DC.LIX.

Nullo existente domino cui res restituenda. Vbi de Thesauris, nu. 32.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39995

qui illa bona capit, animo eadem restituendi veris Dominis: licet inter ipsos utatur, modo impotens non fiat restituendi Domino, fortè comparenti.

1. *Suar. t. 5. de censuris, in expositione Bullæ. Cœna d. 21. sec. 2. allatus à Delugo t. 1. de just. disp. d. sec. 10. n. 99. Castrop. tr. 6. d. 3. p. 5. n. 2. Dian. p. 9. tr. 8. ref. 36. vers. notandum tertio.*

Si quis furetur, vel dono accipiat hæc bona naufragantium ab eo, qui primo occupavit, contrahetne hanc excommunicationem? contrahere docet Suarez *m*, quia quamvis mediate, adhuc accipit naufragantium bona. Negat Sayr, *n* probabilius, quia Bulla loquitur solum de primo occupante.

m *Suar. de censuris d. 21. sec. 2. nu. 33. n* Sayrus & Sonka allati à Diana p. 9. tr. 8. ref. 36.

Ligna denique ex inundatione fluminis asportata Domini quidem sunt, sed ex ipsorum qualitate, distantia Domini, labore in eripiendo collige, an Dominus pro derelictis habuerit: nam tunc primi occupantis erunt.

o *Mol. tr. 2. d. 155. o Castrop. de just. in genere, d. unica p. 19. n. 6.*

30. Adverte secundo, adesse aliquas leges applicantes hæc inventa quibusdam locis vel operibus pijs, quas puto, non esse usu receptas, saltem quoad forum conscientie, & ante iudicis sententiam, lege Doctores *p*.

p *Petrus Navar. l. 4. de restit. c. 2. n. 12. Ludovic. à Cruce in Bullam Cruc. d. 3. dub. 15. Molina t. 1. tr. 2. d. 53. eto. 3. d. 750.*

31. Adverte denique tertio, mihi non esse improbable, quod docet Petr.

Nav. nimirum debita ex contractu posse, tamquam derelicta, post factam diligentiam, Domino non apparente, retineri; quia hæc comparari merito possunt cum inventis, quandoquidem ignotum habent Dominum, ut supponimus; & per hoc responsum est ad illud, quod numero 21. promissimus, fore hic resolvendum.

q *l. unica C. de Thes. lib. 10. § The- sanros. Inst. de rer. divis. Less. l. 2. c. 5. du. 12. n. 58.*

Nulla existente Domino, cui res restituenda? ubi de thesauris.

32. Sub nullius dominio sunt ea, quæ sive à Dominis sunt omnino derelicta, ut quæ Dominus ipse à se proijcit, sive Dominum nunquam habuerunt, ut gemmæ rudes ad littus inventæ. Huc spectat thesaurus, qui definitur esse, vetus depositio pecuniæ, cujus non extat memoria, ut jam dominum non habeat. Addit Less. id verum esse, quamvis sciatur, quorum maiores thesaurum condiderint; nam quod tanto tempore desijt possideri, desijt esse in dominio, tum recondentis, tum eius hæredum. Ita Less. à quo dissentit Delug. *s*, quia tempus quantumcumque diuturnum non tollit dominium rei à suo Domino, si is cognoscatur. Equidem adhæreo Less. quia ex diuturno tempore clarè colligitur, Dominum voluisse derelinquere, seu à se illam pecuniam proijcere &c.

r *Less. citatus à Delug. mox citando. s Delugo t. 1. de just. d. 6. sec. 11. n. 111.*

Quid autem de illo casu, quem alibi in alium finem enarravimus? de

P p p 3

Nocte

Nocte quidam avarus senex terra in-
fodit thesaurum; ego id casu præsen-
ti, possumne hodie judicare, illud aurum
esse derelictum, & juxta mox dicenda,
mihi illud effodere? respondeo, si sum
certus, eum non infodisse ad custodi-
am, sed animo, ut illic thesaurus im-
posterum lateret, & pateret nemini, pos-
sem, puto, mihi auferre; at si adver-
tam, infodisse ad meram custodiam,
certè non possem. Ratio utriusque di-
sti est, quia si ad custodiam, non desistit,
auri dominium esse apud senem: at si,
ut lateret in posterum, jam præsumitur
senex abdicasse à se, suisque hæredibus
illius thesauri dominium, instar Cratis
Philosophi, qui suas omnes divitias in
mare projecit, ut liberius Philosophia
vacaret.

^t *sup. lib. 2. c. 6. §. 2. de supersti-
tione n. 12.*

Thesaurus inventus.

33. Sed jam propius ad rem nostram
veniamus; dico primò, adesse quasdam
leges in jure communi circa thesauros.
Primam, si in loco proprio inveniatur
thesaurus, totus esto inventoris. Secun-
dam, si ubilibet inveniatur per artes
magicas, vel malas fisco regio applice-
tur. Tertiam, si in loco alieno, de in-
dustria, absque Domini consensu, totus
Domino loci cedat. Quartam, si in eo-
dem loco alieno, sed casu, dimidium sit
invento is, dimidium Domini loci.
Quintam, si in loco publico, dividatur
inter fiscum, vel civitatem, & inter in-
ventorem; si verò in Ecclesia, seu loco
sacro, quod non sit in ullius bonis, pari
modo inter Ecclesiam seu Prælatum, &

inter Inventorem dividatur. Quid
fiat, quando est duplex Dominus, alius
quoad proprietatem, alius quoad
usum fructum, vel quid simile, præter
juris ^u peritos passim, legatur etiam
apud ^x Theologos.

^u *Jurisper. in leg. modo citatas, &
passim. x Mol. d. 56. Less. l. c. Caram,
Delug. l. c. l. 2. theol. mor. à num. 298.
& passim.*

34. Dico secundo. De jure naturali,
immo & gentium, thesaurus est inven-
toris ^a; ratio est, quia in nullius est
est dominio, ut ex thesauri definitione
modò allata manifestè apparet. Si
aliquod damnum fecisti, ut thesaurum
arripes, v. g. vineam extirpasti, vel
murum destruxisti, &c. hoc totum
deberi Domino restitui, dubium esse
non potest.

^a *Delugo l. c. nu. 112. Mol. d. 56.
Sotus l. 5. de just. q. 3. art. 3. Med. lib. 1.
de just. c. 4. & communiter.*

35. Porro, quoad forum externum,
videant jurisconsulti, quo se exten-
dant illæ leges, aliæque fortè proprie
,, municipales. Quoad forum inter-
,, num, & in conscientia, sic habet Sylv.
,, b: Secundum Petrum de Palude
,, hodie ubicumq; inveniatur thesau-
,, rus, de consuetudine est principis. Sed
,, ego dico, istam consuetudinem in
,, conscientia non ligare, quia non est
,, introducta per modum legis, sed
,, violentiæ; nec fuit unquam moribus
,, ventium approbata, nisi violenter.
,, Est etiam contra jura Canonica, quæ
,, volunt, bona incerta, si restituenda
,, sunt, esse pauperum; & si non sunt
,, restituenda, est contra jura civilia, &
,, contra naturalem æquitatē, ut patet
in d. §.